

Thomas Kingos ligprædiken over Jacob Birkerod

Taler

Thomas Kingo
Biskop og digter

Sted

St. Knuds Kirke

Omstændigheder

Prædikentekst:

Brevet til Hebræerne kapitel 12, vers 13
Første Mosebog kapitel 28, vers 12
Første Mosebog kapitel 5, vers 24

Og Enoch vandrede med Gud, Og hand (var) ikke (mere til) thi Gud tog hannem.

Indgangen.

EN CHRISTEN HAVER TVENDE NATURER I SIN PERSON. En, SKABNINGEN haver givet hannem, at han ER I VERDEN; En, NAADEN haver medgivet hannem, at hand ER I KIRKEN, DE HELLIGES SAMFUND. Skattes hand af HIN LYKSALIG, at hand frem for de UFORNUFTIGE KREATURE PAA JORDEN er bleven et MENNISKE, da maa hand meget mere af denne prises RÆT SALIG, at hand frem for de BLINDE HEDNINGE IBLANT MENNISKEN, er bleven et NYT KREATUR i CHRISTO. I SIT VÆSEN overgaar hand DYRENE, iblant hvilke ingen er ARVTAGEN I DEND MENNISKELIGE NATUR, men I SIN VANDRING kand hand overgaa end og SIG SELV, som dend der i Aandens Samfund ved Troen er LODTAGEN I DEND GUDDOMMELIGE NATUR. PRINDSERS LYKKE ER PRÆGTIGERE END ANDRES. De fødes af Fyrster, huses i Palladser, opfostres ved det Kræsne, betienes af de Ædle, og beskikkes omsider til Throne og Scepter. Saadan Deel er for Konge-Børn.

En HELGENS TILSTAND er ynskeligere END ALLE JORDESKE PRINDSERS LYKKE. Hand fødes af GUD, indlemmes i Kirken, forløses ved Megleren, oplyses af hans Aand, opvartes af Engle, fremklekkes ved Evangleii

Ord, og bevares til Rige og ævig Salighed. SAADAN NAADE ER FOR GUDS BØRN. Salomon der udi Eccl. 9. v. 4. spørger, HVO DEND SYNDERLIG ER FOR ANDRE? Har tilforn cap. 7. v. 29. Svared sig selv, at hand iblant TUSINDE FANDT KUN ET MENNISKE. Dend maa jo have været EN BESYNDERLIG. See vi ind I ORDET, der beskriver os DEND TROENDE, vi tør ey spørge, hvo hand er? See vi omkring i Verden, hvor der neppe findes TROEN, da maa vi billigen spørge, HVOR HAND ER?

GUDs Øye er som Solen intet er skiult for, hvor en Helgen er, der seer GUD hannem, og hvor hand seer hannem, tekkes og behages hand GUD. Det bekræftes af GUD selv ved Psalmisten Ps. 16. V. 3. TIL DE HELLIGE PAA JORDEN OG HERLIGE ER ALD MIN BEHAG. ET Kontrafey stilles her for vort Øye, som kand staa sin Prøve, fordi det Ligner. Endeel MANDEN, SOM DET ER GIORT EFTER, at hand i DET KAND KIENDE SINE LIGNEDRAG OG LINEAMENTER, Endeel MESTEREN DET ER GIORT AF, at hand tør kiendes ved sit Arbeyde,

Ligner Kontrafeyet MANDEN DET ER GIORT EFTER, AT HAND KAND KIENDE I DET SINE LIGNEDRAG OG LINEAMENTER. HELLIGHED OG HERLIGHED ere de Ligne-Drage der Livagtig- og Levendegjør Helgens Kontrafey, uden hvilke Konstsykket er uræt truffet og ilde afgjort. Dend Blinde saae fordem MENNISKER SOM TRÆER, og mig tykkes at Jeg her seer en HELGEN SOM EN PARADIIS-PODE AF LIFSENS TRÆ, vel værd at feste Øyet lidet paa. HELLIGHED og HERLIGHED, ere de tvende beste Farver Helgens Kontrafey afskildres ved. BRUDGOMMEN er self HVID og RØD, BRUDEN maa være af lige Pynteri og Prydelse med hannem, som Jomfruerne i Israel baar de brogede Kiorteler. HELLIGHED er dend HVIDE, og HERLIGHED dend RØDE FARVE.

HELLIGHED. TIL DE HELLIGE PAA JORDEN. Skal vor Hellighed bestaa sig, da maa dend være RÆTSINDIG FOR GUDS ØYE, det er hendes Væsen; KIENDELIG FOR MENNISKENS ØYE, det er hendes Virkning.

RÆTSINDIG MAA DEND VÆRE FOR GUDS ØYE. SKABNINGEN iklædde alle Mennisker med en OPRINDELIG HELLIGHED, dend spildte vi. OPREYSNINGEN pryder os med en TILREGNED HELLIGHED, som Josua fik rene Klæder for de Skidne, Spilde vi dend da blive vi hverken HELLIGE eller BEHAGELIGE for GUD. Dend er MERKET vi kiendes af,

ikke et BRENDemerke, som Cains, for dend UGIERNING HAND GIORDE, men et NAADE-MERKE, som de TROENDES, FOR DEND FYRM OG YNDE DE NYDER. Deris HELLIGHED har sit Flod og Veld fra CHristo; thi omskiønt de siges HELLIGE PAA JORDEN, saa er DEND derfor ikke JORDISK. Hand der blev OS AF GUD TIL HELLIGHED, MAA OG HELLIGE OS FOR GUD. Ihvorvel dette Arbejd tillægges alle trende Personer, især Aanden; saa dog, som Naaden udløber fra CHristi Værskyld, og anfaunes ved Troen, saa er dend et Aare-Veld af dend Kilde der brast i Megler-Embedet op udi Christo. Ingen fødes saa skiøn og skiær, EFTER NATURENS MAADE, at hand fører HELLIGHED med sig til Verden i sin SEYER-SKIORTE; Kongerne selv undtages ey i Fødselen fra dend Almindelige Smitte; Mange iføres dend dog VED TROEN, førend de komme i deris LIIG-SKIORTE TIL GRAVEN, og ved denne Benaadning ere de AANDELIG VIIS Agtedee KONGER for GUD.

GUD satte Adam udi et Paradiis, hvor Floden gik ud og delede sig i fire Hovedstrømme. Kirken er Guds Paradiis, Messias Salighedsens Kilde, der ved sin Værskylds Krafft deeler sig ud i alle Verdens fire Hiørner, at som dend galdt ALLE TIIDER, end og før hand Leed, Lammet er slagted af Verdens Begyndelse, for ALLE TILFÆLDE, baade for dend oprindelige og giørelige Synd, JESU CHRISTI GUDS SØNS BLOD RENSER OS AF ALD SYND, saa og paa ALLE STEDER. Ingen Plet eller Plads i Verden er udelukt fra Naaden i CHristo.

Fra Esthers GIESTEBUDS TRAGTAMENTER bleve alle udelukte, uden Ahaverus og Haman, det VARE DE STØRSTE I LANDET: NAADENS BORD og SALIGHEDS MIDDELER bliver ingen udelukte fra, end ikke DE STØRSTE IBLANT SYNDERE, det er et DYRVÆRDIGT ORD, VEL VÆRDT AT ANNAMME, AT CHRISTUS JESUS ER KOMMEN TIL VERDEN SYNDERE SALIG AT GIØRE, IBLANT HVILKE JEG ER DEND FORNEMSTE, MEN MIG ER BARMHIETIGHED VEDERFAREN. Jo mindre at Ertzen haver af fremmed Materie hos sig, jo renere er dend i sin Værelse. I vor HELLIGHED maa ikke komme FREMMED MALM og FALSK INDBILDING, SOM DEND VAAR AF OS SELV, AT VI VAARE SAA DYGTIGE, eller om dend vaar af GUD, saa dog EN RÆTTIGHED, som vi VAARE SAA VÆRDIGE. Imellem disse TO KLIPPER kand en Helgen let støde an, og det bliver en SKEDINGS-KLIPPE imellem GUD og HAM, som Steden der Saul og David skiltes ad.

AF OS SELV ER DEND IKKE, thi vi ere IKKE SAA DYGTIGE. Vor Natur er bequem nok til AT FÆLDE, men ikke igien at OPREYSE OS. Saa lidet som dend LEGEMLIG-DØDE kand igiengive sig selv det naturlige Liv; saa lidet kand og dend AANDELIGE DØDE opvekke sig selv ti TROENS LIV. MONNE DE AFMÆGTIGE JØDER VILDE GIØRE STENE LEVENDE, spørger Sanaballat ved JERUSALEMS BYGNING. STENEN ligger i vort BRYST, skal dend dannes til en AANDELIG BYGNING, og vi blive LEVENDE STENE, GUD maa selv giøre det, JEG VIL BORTAGE DET STEN-HIERTE. Ingen VIRKNING pleyer at overgaa sin VIRKENDE AARSAG. HIMMELSKE VIRKNINGER kommer ikke af en JORDISK OPRINDELSE. EN APOSTEL er saa OPRIGTIG, at hand ey vil rose sig af de Ting som hand ikke kand maale i et fremmed Arbeyd; En HELGEN bør i dette, SOM ER GUDS EGET ARBEYD, være saa RÆT-DØMMENDE, at hand ikke tillegger sig self arbeynet. GUD maa have ÆREN derfor, det er jo os nok at VI høste FRUGTEN DER AF.

ANDRE HAVE ARBEYDET OG I ERE INDKOMNE I DERES ARBEYDE. Hvad veed det Naturlige Menniske af Hellighed at sige? FLODERNE i Damasco ERE HANNEM KLÆRERE END ALLE VAND I ISRAEL, og om hand end viste Steden., hvor dette hellige Vand øses i Kirkens Bethlehem, SAA HAR HAND DOG INTET AD ØSE MED, OG BRØNDEN ER HANNEM FOR DYB. Vel maa LIVSENS KILDER FLYDE UD AF KIRKENS GADER, ere dog for det U-igienfødde Menniske, SOM EN BESEGLET BRØND, EN TILLUKT KILDE. BRØNDENS SEGL er som BOGENS, der ingen kunde bryde uden Lammet. KILDENS LUKKELSE, SOM PORTENS, ingen bekiendt uden DEND DER HAR DAVIDS NØGLE. I HANNEM maa dend søges og IKKE I OS. CHRISTNE FØDES IKKE, MEN BLIVE. Det vaar Folkets Synd at de udgrov sig self brudne Brønde, som ikke kunde holde Vand, og foragtede HERren dend levende Kilde. Giøre vi OS SELF TIL HELLIGHEDS KILDE, det vil billigen regnes os til et grovt Feyl og Formastelse. Af en ASEN-KIEFFT er engang opbrusten EN KILDE at slukke Samsons Tørst, af en LØVES AADSEL udflyder HUNNING til at krydde hans Tidighed. Af OS SELV, der udi vor Naturlig Tilstand ere som hint VILDE ESEL i Skoven, og det STINKENDE AADSEL paa Marken, tages ikke dette LIVSENS VAND eller denne SLÆLENS HUNNING. HAND der self er HELLIG, og BYDER os alle at være SOM HAND SELF ER, maa self VIRKE det udi os, som hand BYDER. Siger hand, I SKULLE HELLIGGIØRE EDER OG

VORDE HELLIGE, det er Skriffdens maade at tale paa. GUD BYDER OS AT GIØRE det, som hand self vil giøre; Kand vi self intet GIØRE MED, hand begierer det ikke af vor Natur; GIØRE VI IKKE IMOD, naar hand vil giøre (thi det kand vi mesterligen) Saa er hand allene god for at giøre sin Villies Behag i os. JEG VIL GIØRE DET, VÆR REEN.

AF GUD er derfor vor HELLIGHED, men ikke som en RÆTTIGHED, ligesom VI VAARE SAA VÆRDIGE. GUD seer intet PAA OS, der forpligter hannem TIL OS. Beylere pleyer at indtages enten af Et eller andet. Snart bygges EGTE-PAKT PAA RIIGDOM, som Sichems, Godset hand hafde i Tanker, skal overtale ham og hans til Omskærelsen, OM VI VILLE OMSKÆRE ALT MANDKIØN IBLANT OS, LIGESOM DE ERE OMSKAARNE, DERIS FÆ, OG DERIS GODS OG ALLE DERIS BÆSTER, BLIVE DE IKKE VORE? Snart paa DEYLIGHED, som Samsons, HUN BEHAGER MINE ØYNE VEL; Snart paa BYRD, som Davids, TYKKES EDER AT DET ER EN RINGE TING, AT VÆRE KONGENS SVOGER. Sielden bygges dend paa DYD, som Boaz der tog Ruth, MIT FOLK I DEND GANDSKE STAD VEED AT DU EST EN DYDIG QVINDE. Med intet af Sligt forekom vi GUD, og dog trolovede hand sig os i Naade. Alt det vi aatte blev tabt i Adam. DEYLIGHED, STAMME, RIIGDOM OG DYD. DEYLIGHEDEN, sær SIÆLENS, som bestood i Hellighed og Retfærdighed, sær SINDETS i Lyvs og Vidskab, sær LEGEMETS i Zirat og Uforkrenkelighed, Guds Billede blef til Adams Billede.

STAMMEN miste vi, ligesom de der føre AVINDSKIOLD imod Kongen og Riget, mister Skiold og Hielm for SIG OG DERIS LIVS ARVINGER; FOR ENS SYND ERE MANGE BLEVNE SYNDERE. RIIGDOMMEN fortsatte vi, og bleve udjagede fra Eden til Armod og Uselhed, til Alskens Nød og Ælendighed, til Slidd og Sleb. DYD kiendtes ikke i os, som saa villig adlydde Dievelen, hvilken, der hand ikke kunde hefne sig PAA GUD, fordi hand styrte hannem af Himmelen, daarede os, og volt det at MENNISKET BLEV UDESTØD AF PARADIIS. GUD saae os i ælendige Maader, og der INTET drog, da drog hans EGEN KIERLIGHED, ved hvilken CHRISTUS AF ÆVIGHED for vor skyld blev FORLØFTNINGSMAND I UDVÆLELSEN, og i Tidens fyldes Forordning, motbetale Gielden som SELF-SKYLDENER. Vaar der noget der kunde drage paa vor Side, da var det VOR STORE ÆLENDIGHED. Intet derfor forpligtede GUD til Kierlighed imod os: Jeg vil elske selvillig. Hand LOVER OS ikke noget, fordi hand SKYLDER OS, men

hand SKYLDER OS meget , fordi hand haver LOVET DET. Af GUD ALDENE, uden vort eget Giøre-Maal, er vor HELLIGHED, som Jonæ Kikajon skikked af HERren, Propheten ikke hafde Umag for, men kand læt og snart FALME og FORGAA, uden vi tage dend des nøyere i Agt; og skeer det, at vi ved Guds Naade have hu og agt paa vor HELLIGHED, da bliver dend

KIENDELIG FOR MENNISKENS ØYEN, det er hendes VIRKNING. Der laa et DEYLIGHT BARN i Rør-Kiisten, hvo hafde vist det, om mand ey hafde SEET DET? HELLIGHED er et kostbart KLENODIE i en HELGEN, men dend maa KIENDES I HANS VANDRING. Stenen paa Aarons Bryst hafde Lyvs OG FULDKOMMENGED I SIG. Da er vor VANDRING FULDKOMMEN, naar vor HELLIGHED LYVSER I DEND. Hvorfor hengte GULDBIELDERNE og GRANAT-EBLE om dend ypperste Præstes Kiortel? Troen skal være kostelig som Guld, give Liud, som Bielden, at dend høres, Lugt som Granat-Eble at dend fornemmes. Men dis værre! De ere ikke alle Hellige, som synes at være. Vaare alle skiære i Sielen, som en fordem vaar skiøn i Gestalten, thi der vaar ikke en deyligere Mand end Absalon; Det vaar en smuk Ting i Guds Øye. Dette ynkes vel, men ventes ikke her. I Kirken sidder HELGENE OG HYKLERE sammen, paa hvilke To der dog er større Forskiel for GUD, end der vaar mellem dend LEVENDE DAVID og DET DØDE KNUE-BILLEDE for Michol. De ere ey alle HELLIGE FOR GUD, der teer sig saa for Mennisken. Mange ere I KIRKEN og dog ikke AF KIRKEN, AF ISRAEL, men ikke ISRAELITTER, OMSKAARNE PAA FORHUD, men ikke paa HIERTE, ABRAHAMS SØNNER, men uden ABRAHAMS TROE OG GIERNINGER. Guldpladen blef baaren i Panden, hvorpaa stood, HERRENS HELLIGHED. Vor HELLIGHED bør være SYNLIG FOR ALLE, ikke LIUS UNDER SKIUL OG SKEPPE, MEN LAMPE I HAANDEN, krafftig udi Haandgierning.

Det er ikke nok at være EN TIID HELLIG, men ALD VOR LIVES TIID, thi ellers vaar det ey andet, end at giøre en HELLIGDAGS KLÆDNING AF HELLIGHED, og sielden iføre sig denne. ILDEN SKULDE ALDRIG SLYKKES PAA ALTERET. Dog fantes dend ikke i SOROBABELS TEMPEL, SOM VAAR DET SIDSTE. DE SIDSTE TIDER ERE VANHELLIGE. Det er ikke nok, NOGENLUNDE HELLIG, men mere og mere. Dend har sin Vext; En Gnist er og ild, men ikke lige brendende med Baalet. Det er ikke nok INDBILDET HELLIG: Viig fra mig, Jeg er Helligere end Du. Saa kand HYKLEREN stille sig, dog hand KIENDES OMSIDER.

Blinder hand end VORT ØYE, at hand SYNES HELLIG FOR OS, hand blinder aldrig GUDS ALDSEENDE ØYE. Vi have kun i HVERT ØYE EN ØYESTEEN, men GUD har i sine en PRØVE-STEEN, og for hannem er hand hverken HELLIG at agte eller HERLIG. Chamæleon kand antage alle Farver uden HVID og RØD, disse ere HELGENS FARVER, som Hyklere ikke kand afpensles med. TROENS HELLIGHED er for Guds Børn allene, og saa KIENDELIG hos Dem, at de ved dend; Endeel OVERMANDE GUD SELV, OG ERE SALIGHEDS EYERMÆND; Endeel BEHÆRSKE SIG SELV, OG BLIVE NATURENS OVERMÆND; Endeel UNDERTVINGE VERDEN OG DIEVELEN, AT DE MAA VÆRE DERIS UNDERMÆND.

DE OVERMANDE GUD VED TROENS HELLIGHED, OG ERE NAADENS OG SALIGHEDS EYERMÆND. Himlen er en BORG OG FÆSTE, EN STAD PAA ET HØYT BIERG, skal dend VINDES, dend vil først BESTORMES, og det giøres af ingen lykkeligere end dend TROENDE HELGEN. HIMMERIGE LIDER VOLD, og de som giøre VOLD der paa, RIVE DET TIL SIG. Naar Festningen gaar os til hænde, saa er Høvedsmanden og alt hans i vor Gevalt. ALLE TING ERE EDERS, NAAR I ERE CHRISTI, OG CHRISTUS GUDS. CHRISTUS er VORIS ved Troen. VI ere CHRISTI ved TROENS HELLIGHED. SALIGHED OG RIGET ERE CHRISTI, SALIGHED OG RIGET VORIS VED CHRISTUM.

I denne Lykke lodtages begge Kiøn. Jacob VANDT GUD og blev kaldet ISRAEL, EN GUDS FYRSTE. QUINDEN, omskiønt hun er et SKRØBELIGT KAR, vinder dog sin HERRE, og maa vel kaldes EN SKIOLDMØE. SKIOLDENE HØRER GUD TIL. SEYER HØRER SKIOLDENE TIL, GUD EN HELGEN TIL, og derfor SEYEREN OVER GUD OGSAA HANNEM TIL, ÆVIGHEDS KÆMPE FELDES VED VOR STØV, alle Ting er dem mueligt som troer. SKYND DIG, JEG KAND INTET GIØRE FØREND DI KOMMER I Zoar, SAA BANDT LOTH HÆNDERNE PAA VOR HERRE, og Moses HOLDT HAM i sin Vrede, at HAND ikke udbrød, LAD MIG FARE FREM, AT MIN VREDE KAND OPTENDES IMOD DEM. TO CHERUBIM kunde drive en FALDEN HELGEN af det Jordiske Paradiis, ALLE ENGLE kand ikke holde en OPREYST HELGEN fra det Himmelske.

ENDEEL BEHÆRSKER DE SIG SELV, OG BLIVE NATURENS OVERMÆND. Thi som NAADEN giør MERE af os end vi vaare, saa giør dend os og BEDRE. Det kiendes klarligst af Virkningen. JEG FORMAAR

ALLE TING I CHRISTO SOM GIØR MIG STERK. Uden TROEN er HELLIGHED uden LIV for GUD, og uden KRAFFT, men dog ikke uden BEDRAGERI hos os selv. Kommer os Tvifl paa, enten at overvinde vort onde, VI VAARE FRYGTAGTIGE I ASIEN, OG BESVÆREDE OVER MAGTEN SAA, AT VI VAARE MISZTRØSTIGE OM LIVET, JA VI HAFDE SELV BESLUTTED HOS OS SELV, AT VI SKULDE DØE; eller at naa det Gode, sær som GUD her giver, sær som hand hisset giemmer, paa dend ene Sted hersker Troen til Guds Aldmagt over slig Tvifl, paa dend anden Sted Troeen til Guds Løffter og Naade, DER JEG HAFDE MANGE TANKER I MIG, DA GLÆDDE DIN TRØST MIN SIÆL.

Overlades vi til vor Natur, da ere vi ælendige Mennisker, overlades Naaden til os, da blive vi ypperlige Helgen. Petrus kyses ved at en Dør knirker, og en Dørvogterske taler: Men ikke alle de ældste og øverste Kyser siden et Haar paa hannem, naar de baade med Trusel og Slag begenger ham, og med Baand og Fængsel forvarer hannem. SKULDE EN MAND SOM JEG ER, FLY? Ingen Mand som en Helgen, thi hand ENDEEL OG UNDERTVINGER VERDEN OG DIEVELEN, AT DE MAA VÆRE HANS UNDERMÆND. Begge sigter efter vor Fordærvelse, men naar dog intet hos en Standfast Christen. Som vi kiende Fienderne, saa veed vi og hvordan de skal mødes.

Dievelen er en gammel Stridsmand, EN GENERAL MORDERE AF BEGYNDELSEN. Hand uførmede GUD paa sin Throne, hans feydede imod Mennisket i sin Uskyldighed. Lad ham være lykkelig paa Partii hos de Ugudelige, hans skal ingensteds være mere ulykkelig end hos en Helgen. Det blev sagt om David, at hand vaar Treedsk. Treedsk er denne Fiende, thi hand gjør altid hemmelig Forbund med Verden og vort eget Kiød; hin uden til at forraske; denne Fiende inden til at forraade os, hvilke ere tvende Med-Striidere paa hans høyre og venstre Fløy, og hand selv Felt-Herren der anfører Striden og er midt i Hæren. Glubsk er hand, til at ødelegge i Grunde, om det stod til ham, meere end Abisai imod Saul, JEG SKAL STØDE HAM SAA ENGANG, AT HAND IKKE ANDEN GANG SKAL HAVE DET FORNØDEN. Men, som hand tabte Slaget imod Christum, saa kand hand iligemaade blive Feldet af os. STAAR HANNEM IMOD OG HAND SKAL FLY. DENNE VERDENS FYRSTE KOMMER OG HAVER INTET I MIG. Intet i CHRISTO som vort Hoved, intet i Christi, som ere Lemmer under dette Hoved. DE OVERVUNDE HAM VED LAMMETS BLOOD.

Dend Krigs-Øverst der engang er slagen af Marken, er ikke meer saa Rædselsfuld

som tilforn. Slange-Træderen knusede hans Pande, og Apostelen forsikrer os, at hand ingen kort Tiid skal knuses under vore Fødder. Falder hand, saa falder alle hans. ABNER DØDE OG SAULS SØNS HÆNDER BLEVE MAGTESLØSE, OG ALD ISRAEL FORFÆRDET. Hvad Seyer Kongen vinder, dend hører og Landsaatterne til. Lovet være GUD, som gav os Seyer formedelst JESUM Christum.

Det andet LIGNE-DRAG eller Lineament i en Helgens Kontrafey er HERLIGHED. TIL DE HELLIGE PAA JORDEN, siger Psalmisten, OG TIL DE HERLIGE, ER ALD MIN BEHAG. Mand er hædret som hand er klæd. EN MAND MED EN GULDRING PAA FINGEREN SETTES TIIT PAA EN HØY STED I VORT SÆLSKAB. En Helgen med en pured Guld-Troe i Siælen, settes paa en høy Sted i Guds Hierte, og der bliver hver Stæd, som hand er, hædret. JEG SKAL GIØRE ET ARMT MENNISKE DYREBARERE END SKIØNT GULD, OG ET MENNISKE END ET STYKKE GULD AF Ophir. Hvad skal mand giøre dend Mand Kongen gierne vil ære? Spørger Ahasverus til Haman. Førre hannem om, blev svared, at alle kand see hannem i sin Prydelse.

Vi giøre vel, om vi førre Helgens Kontrafey om med os, at alle kand see Dydens Effterlignelse og Billede. Har hand end det Tilfelleds med andre, at hand er paa Jorden, og hans Liv et Glas, skiørt og brekkeligt, saa har hand dog det særligt for andre, at hand ikke er Jordisk sinded. Hans Liv er baade et SOOL-GLAS, der samler Solens Straaler i sin Middel-Punkt, og et SPEYLEGLAS, der effterlader Dydens Aftryk til alle. Stand og Skebne giør nogle Herlige for Verden, men Dyd og Christendom skal giøre alle Herlige for GUD. Paulus vaar smukkere i sine BAAND, end Bernice i sin BRAM. I Salomons Tepper vaar VIRKED OM KIERLIGHED. Der maa væves og virkes Strø-Blømster i vore Klæder, at giøre os herlige i Forsamlingen, og ere ikke Christendommens Blømster virkede og indtrykte i vor Troes Klædebon, da ere vi heslige for GUD. Jesabels Sminke hindrede ikke, at hun jo blev kast or Hunde. BRUDGOMMEN ER BUNTED, ANSEELIG FOR ANDRE. See vi til hannem, som BEGYNDERE OG FULDKOMMERE, vi kand blive som hand, FAARENE FØDDE BROGEDE LAM, FORDI DE SAAE JACOBS BROGEDE KIEPPE. Phantasi giør noget i det Naturlige, men et gudfrygtigt Sinde-tryk mere i det Aandelige. Men at komme nærmere til disse HERLIGE, hvoraf kaldes de saa? HERLIGE ere de

FOR DEND NAADE, GUD LEGGER PAA DEM I VERDEN,

FOR DEND DYD, DE SELF LEGGE SIG EFTER I VANRINGEN,

FOR DEND ÆRE, GUD AFLEGGER DEM MED I HIMMELEN.

FOR DEND NAADE, GUD LEGGER PAA DEM I VERDEN, i henseende
baade til det gode hand værdiger dennem, og det onde hand fører dem
igiennem. Det gode er stort. Legemets og Lykkens ikke just altid. Thi ihvor vel
Maria og Martha ere Systre, saa er derfor ikke GUDFRYGTIGHED og
LYKSALIGHED Sydsken-Knytte eller Egte-Parrede. En gudfrygtig Mand er
ikke strax en lyksalig Mand, enddog hand mister ikke end ogsaa i dette sin Deel.
Vi tiene GUD ikke FOR NOGET, derved skede Uræt mod hannem, at vi satte
høyere Priis paa dend Løn vi vente, end dend Herre vi tiente; ikke heller tiene vi
FOR INTET, derved skede Uskæl i Guds Løffte til os. GUD er det største gode,
vel værd at elsked for sin egen skyld, og fordi hand det er, deler hand sig med
meget got til os. For Profit at tiene GUD er Hyklerens Kiendemerke, det vilde
Satan brendt paa Job, MENER DU HAND FRYGTER DIG FORGLÆVES.

Det er at gjøre Forprang med Dyden og holde Guds Frygt for en Vinding. Faaer
de lidet eller intet af det Jordiske, de faaer nok, fordi de begiere ikke mere, og
fordi de agte det ikke, faaer de bedre end det Jordiske. Elkana gav Anna et
anseeligt Stykke, fordi hand elskte hende. Assers DEEL VAAR FEED, AT
HAND DYPPEDE SIN FOOD I OLIE, HELGENS DEEL ER
KOSTELIGERE, AT DE BLIVE SELF OLIE-TRÆ I GUDS HUUS, OG
HERREN DERIS DEEL. Det timelige er Dukke-Tøy for de jordiske, Det
andet er Kiernen, HAND SKAL GIEMME DET RETTE TIL DEM SOM
ERE OPRIGTIGE. Det onde hand fører dem igiennem er mangfoldigt. Jo
nærmere GUD i Skiødet, jo mere af Riiset. Naar Belials Børn ikke kand tælle alle
de blanke Stierne de har paa Himmelen, som GUD bød Abraham, at de føres af
en Lykke i en anden; saa kand Guds Børn med Paulo i mange Tiider
HVERKEN SEE SOOL ELLER STIERNE.

Men i dette Mørk er dog GUD lyvset; deris Gosen er klart, naar Ægypten er
soort. GUD straalder i Siælen med Aandsens Trøst, det føler de, HERRE,
HAFDE IKKE DIT ORD VÆRET MIN TRØST, DA HAFDE JEG
FORGAAED I MIN ÆLENDIGHED, og hand styrer det onde til en god
Ende, det haabe de. I ald deris Angest vaar ikke Angest, thi DIT ANSIGTS
ENGEL FRELSTE DEM. Gaar Solen ned ved Middag, at DAGEN BLIVER
SOM NAT, naar deris Vanlykke klemmer dennem, NAT BLIVER SOM DAG

igien, naar Guds Hielp kommer, HOS DIG SKAL NATTEN LYSE SOM DAGEN, der det begynte at dages, fik Jacob Velsignelsen.

HERLIGE ERE DE FOR DEND DYD DE LEGGE SIG EFTER I VANDRINGEN. Guds Naade er en laant Hovedstoel eller Capital til dennem, deris Dyd er Renten af Hovedstoelen til GUD og deris Næste. I hannem see de en fuldkommen Original at skildres efter, vorder Eders Faders Børn. I dennem seer hand en lifagtig Efterlignelse af Originalen, thi en GUEDELIG er GUDLIG, som Ansigter i Vand synes og sees imod Ansigter paa Land, saa er deris Hierte efter Guds Hierte, Skønsomme paa det gode de nyder, Varsomme for det onde andre bedriver. Christendommen føres til tvende Stykker, at hade det Onde og gjøre det Gode, og begge tages nøye i agt af dennem. Vandrings-Regle, som Ordet giver os, ere Vandrings-støtter og Vey-Viisere for Helgen til Himmelen. HERren siger til Ananiam, hand skal spørge efter Saulum I DEND GADE, SOM HEDER DEND RETTE. Spørge vi efter Helgen hvordan de vandre, da er det paa dend Vey, der er dend RETTE. Spørge vi hvor hen de komme, naar de Ende deris Vandring? Til dend Sted som Paulus kom, som kaldtes GOD-HAFN. De støde ikke an paa de Stene, nemlig andres Forargelse, der ligger i Veye for dem, saa forsigtige ere de, de faar deres Nafn paa dend hvide Steen i Guds Rige, saa blive de, og i saa Maader

HERLIGE FOR DEND ÆRE GUD AFLEGGER DEM MED I HIMMELEN. Som de har faat hans Penge paa Haanden, AANDENS FÆSTENDEFÆ, DERIS ARVES PART, saa faar de ved Hellig-Afften, deris fulde Løn og Arven self, der har staaed længe aftald til dem. Der i skilles de og deris Mood-Parti; Disse have deris Løn borte, som Pharisæerne, hine deris til beste med Psalmisten, GUD, HVOR MEGET ER DET GODE, SOM DU HAR GIEMT TIL DEM SOM FRYGTE DIG? Speyderne bar en Drue hiem, at dømme det gandske Canaans Tilstand af. DEND FORSMAG PAA DEND TILKOMMENDE VERDENS KRAFFTER, bær vidne nok om Himlens Herlighed. PAULUS HIEMKOMMEN FRA DEND TREDIE HIMMEL, KUNDE IKKE UDSIGE HVAD HAND HØRTE. Det ævige Livs Gode er ubeskriveligt. Noget SAUNE VI DER (foruden Naturlige Vilkor som da ophøre, som Hunger og Tørst, etc.) Synd og Synds Aarsag, som er Kiødets Bedrægeri, Dievelens List, Verdens Lokken, Syndsens Straf, som er Døden; Noget FINDE VI DER, som vi ikke kand SAUNE, GUD for os og dend høyloflige Trefoldighed, Ziir udi os og Herlighed paa os, Fryd omkring os og en u-ophørlig Salighed. GUD BLIVER ALLE TING I ALLE; for Hørelse en

deylig Musik, for Synen et klart Speyl, for Lugtelsen en liflig Balsam, for Smagen Viin og Hunning, for Villien en deylig Fred, for Ihukommelsen en angeneme Lyst, for Forstanden et skinnende Lys, for alle Begierligheder en fuldkommen Fornøyelse.

Dronningen hafde HØRT MINDRE før hun kom, og SAAE MERE hos Salomon før hun reyste, end hun hafde hørt: Vi skal see det vi ikke har hørt, see og ikke afsee, høre dend Glæde, der skal aldrig ophøre. MIN SØN, DE EST ALTID HOS MIG, OG ALT DET MIT ER, ER DIT. Der blive vi ævindelig hos GUD, og see hannem som hand er. Absalon kom fra Gesur til Jerusalem, men SAAE IKKE KONGENS ANSIGT. I Kirken og det Aandelige Jerusalem, see vi Freds-Syner, see GUD selv i Synerne, som Jacob i sit Pnuel, GENNEM ORDET SOM ET SPEYL, men HER feiler Ansigtet. Joas og Amasia saae hin anden nærværende (i Ansigtet effter Sproget.) Dend sidste og nærmeste Foreening skeer i Guds Rige, og da SKUE VI HANS ANSIGT I RÆTFERDIGHED. Udaf dend Syn flyder en Herlighed effter en anden ud paa os. Moses saae GUD paa Bierget, og HANS ANSIGT SKINDE. GUDS ANSIGT SKAL SKINNE IND PAA OS, OG VI HERLIGGIØRES. Her skeer det i Naade, GUD LADE SIT ANSIGT SKINNE OVER OS, hisset fuldkommeligen udi Æren. Synen paa Galileæ Bierg, vaar en Afmaling paa det sidste Syn vi skal see paa Sions Bierg. Christi Ansigttes Skikkelse blev anderledis dend Tiid, og hans Klædebon hvidt og skinnendis, og Moses og Elias som vaar hos, bleve seet i Herlighed. Vi seer meget her, som gavner os ikke, fordi vi nyde det ikke, men hisset skal vi nyde det vi see, og det skal fornøye os. Tog Synden Anledning i Haven ved Synden, Glæden skal tage sin fuldkomne Moodhed i Himmelen af Guds Ansigttes Syn. NAAR SKAL JEG KOMME AT SKUES FOR DIT ANSIGT?

Iblant disse HELLLIGE og HERLIGE, er dend Ædle nu Sal. Mand at regne. Livet hafde hand annammet paa dend ene side, som et LAAN fra Guds Haand, det hand vel viste skulle gaa hiem igien, naar hand fodrede, der i vaar Hand et Exempel med alle paa vor Felleds Dødelighed i Verden; men, paa dend anden Side, som et LEEN lagt i hans egen Haand, det hand bar omhu for, at kunde gaa vel hiem igien, naar hand fodrede til Regenskab, og i det blev hand et Exempel paa en ugemeen DYDIGHED i sin Christendom. Anden Himmel vælgede hand ikke end de UDVALDES, dend antog hand for dend beste; anden Vey gik hand ikke til Himmelen, end de HELLIGES, dend viste hand vaar dend retteste. I en LEVENDE TROE forenet med Christo her, som hand fauner nu

hisset i en FULDKOMMEN KIERLIGHED. GUD delede i sit KIRKE-HUUS OG TEMPEL NAADE til ham, som en ræt HELGEN, i hans eget HUUS Brød og Riis som et kiert Barn. Nu faar hand Ansigtets Brød, nu faar hand meere end JOSEPHS TO DEELE, mere end BENJAMINS FEM DEELE, LODDEN PAA DET DEYLLIGSTE DØDEN formente de ypperste Præster at blive ved, DYDEN forvolder at deris Nafn bliver ævindeligen. ABEL TALER ALLIGEVEL HAND ER DØD.

Ligner Kontrafeyet MESTEREN DET ER GIORT AF, AT HAND TØR KIENDES VED SIT ARBEYDE. TIL DE HELLIGE PAA JORDEN OG HERLIGE ER ALD MIN BEHAG, siger GUD. KOSTELIGT er KIERT. Det lod Manden see i Perlen at indkiøbe. Helgen dend største Raritet, sielden at see, faa Steds at finde, HIELP GUD DE TROFASTE ERE FAA. Qvinden tendte et Lys og leedte effter sin Penge og fandt dend. Ordets Lys maa vi tende og ved det opsøge en Helgen, som en Penge med Guds eget Billede paa, en Mynt og Skue-Penge i Guds egen Haand. Men Jeg veed neppe hvor vi skal lede, mindre hvor vi skal finde hannem. GUD vilde engang randsage i Jerusalem (som dend lille Verden) med lygter, saa rart vaar de Troendes Tal der blevet. Gennemseer vi dend store Verden Lys Dag med Lygte efter HELGEN, som en Hedning gjorde for dum efter Mennisker, vi gjøre ikke daarligen. Hand fandt ikke et Menniske, saa meget dømte hand at høre til rætteligen at være det. Mueligt vi finder mindre Helgen, thi der hører langt mere til. Seer Jeg i Helvede, hand er ikke der. Abimelech gjorde sig en falsk Tanke om GUD, ligesom hand SLOG RÆTFÆRDIG FOLK IHIEL. Seer Jeg i Himmelen, der findes mange, men dennem lede vi ikke effter.

Paa Jordan gielder det, om vi kand udplukke nogle. I dend første Verden saae GUD sig om, og ALT KIØD HAFDE FORDÆRVET SIN VEY. I dend sidste Verden har to Troe-værdige Mæbnd, EN PRÆDIKERE lært, AT DER ER IKKE ET MENNISKE SOM ER RÆTFÆRDIGT, OG EN APOSTEL SAMTYKT, AT DER END IKKE ER EN ENESTE. Nogle troer vi dog der maa findes. I dend første Verden hafde alt Kiød fordærvet sin Vey, men GUD forklarer sine Ord til Noe, DIG HAR JEG SEET RÆTFÆRDIG FOR MIG I DENNE TIID. I denne sidste Verden ere nogle, men som Bærrerne i Træets top, HISSET OG HER SAD ET, TO ELLER TRE PAA EN QVIST, FIRE ELLER FEM PAA DE FRUGTBARESTE QVISTE. Abraham kunde ikke vise Ti udi Sodoma. Petrus tager et Null bort og viser I. DE PINEDE DEND RÆTFÆRDIGE LOTH. Saadan En er Guds store Behag. Ikke alleneste, fordi

hand er hans Gierning, ihvor vel Synden vanhædede dend, at GUD selv siger, HANNEM ANGREDE AT HAND HAFDE GIORT MENNISKET: Men allermest nu, fordi hand er hans Gierning udi Christo, som Naaden igien opreyste, og i saa maader HANS MEGEN LYST TIL MENNISKENS BØRN. Hand hvilede ikke af sin Gierning, førend hand hafde skabt Mennisket, thi iblant de Jordiske Creature vaar intet yppere end hand, og hand hviler ikke endnu i noget af sin Gierning, som i En HELGEN, thi iblant de fornuftige Creature er ingen behageligere end hand. Hand kostede et Ord paa de andre Ting, SAA BLEVE DE, men et Guddoms Raad i Skabningen paa hannem, førend HAND BLEV, KOMMER LADER OS GIØRE ET MENNISKE, Et tilforn i Udvælelsen før hand BLEV OPREYST, som forud saaes at vilde falde; thi da gjorde Christus Faderens Villie, og BLEV TIL ET MEGLERE BESKIKKET I GUDS RAAD.

DYRT ER KIERT. Dend der kjøber hand eyer, dend der kjøber dyre, vil eye nærmest og slippe nødigst. Gud kjøbte os med sin Søns Blood, I ERE DYRE KJØBTE. Hand forkjøbte sig paa mange af os, som hans Blood spildes paa, hvorfor Christus med veldig skrig og Graad opofrede paa sit Kiøds Dage ydmyge Bønner til GUD, uden Tvifl fordi hand saae, at hans Lidelse blev forgævis hos saa mange. Kunde hand græde Vand ved Lazari Grav, for en Ven døde, da motte hand jo vel, af alle sit Legems Aarer græde Blood paa Korset, fordi Millioner 1000 fordømmes. Skylden er ikke hans, thi hand kostede lige meget paa dem alle, men alle er det ikke lige vel anvendt paa. Børn kand ligge under et Hierte, die ved et Bryst, opfødes i et Huus, nyde en Tugt og Tilsyn, og derfor alligevel ikke blive ligedanne i Sind og Sæder, Stand og Skebne. I Kirken haver Christne alle ET HUUS at være udi, ET BRYST at die af, EN MELK at opkלקkes ved, ENS TUGT OG TILSYN, Lovens og Læreres, men blive derfor ikke alle HELGEN i Guds Himmel her oven, der siunis Christne i hans Kirke her neden. Brødet kand skiæres lige rundt til alle, alle trives dog ikke lige vel af Brødet; som Saligheds Middeler annammes til, saa frugte de og til. Sæden har altid naturlig Krafft til at spire, men ikke uden Jorden har Beqvemhed at annamme og gjemme dend.

MONNE NOGEN KUNDE PLØYE PAA EN KLIPPE ELLER HESTE RENDE DER. ORDET ER MÆGTIGT TIL AT GIØRE VORE SIÆLE SALIGE, men, om det plantes i os, og qvæles ikke naar det skal groe. Denne GUDS BEHAG TIL HELGEN, kiendes vel synligen i dend almindelige OPHOLD de nyde med alle, men synderligen i dend Naades TILHOLD de

nyde frem for andre, og paa hin Dag skal hand fuldkommeligen yde ald sin BEHAG paa dennem. FRYGT DIG IKKE DU LILLE HIORD, DET ER DIN FADER BEHAGELIGT, AT GIVE DIG RIGET. Ordet her i Texten hos David indfatter i sig ald Guds Hiertelaus Tilbøyelighed; som hand i det er oprigtig imod os, saa maa ey vi udi vort være suigefulde imod hannem. Hand giver alt sit til beste, og vil igien have alt vort. BARNET MOTTE IKKE DELES. GUD lider ikke mere end et Hierte, eller dem der tale af Hierte og Hierte. Hand nøyes ikke med mindre end EY HIERTE, ET HEELT HIERTE. Som hans Kierlighed er til os, saa bør vor Gien-Kierlighed, som et Veder-skin af hans egen Kierligheds Straaler slæe tilbage til hannem fra os. Hvordan er hans? JEG VIL PLANTE DEM I LANDET TROLIGEN AF MIT GANDSKE HIERTE OG MIN GANDSKE SLÆL. Saadan skal og vor være, af Siæl, Hierte og alt det i os er. Og da blive vi ald hans Behag. En herlig Hat i hans Haand; Et Land som hans Egte Hustru og hans Lyst i det, hans Roe- og Bolig-Sted, Throne og Tempel, som en salved Cherub.

I CHristo er Faderens Behag, thi det er HANS SØN DEND ELSKELIGE, og til os for Chrsiti skyld, der ere blevne Sønner og Døttre ved udkaarelsen. Børn af to slags Kuld, og dog alle en Faders. MIN FADER OG EDERS FADER. Af Loammi igien Jedidjah, for hvilke der er Arv til giemme og Rige i Behold. Derfor hede vi CHRISTI MEDARVINGER. Hand arvede ET HØYERE NAFN END ENGLENE. Vi kand ikke begiere høyere eller ynske bedre end SØNNERS OG DØTTRES NAFN. Fører I ikke eders yngste Broder med Eder, da tør I ikke ved at see mit Ansigt, sagde Joseph til Kornkiøberne. VOR BRODER JESUS HAR STILLED SIG FREM FOR SIN FADER, AT VI MOTTE SEE GUDS ANSIGT OG LEVE. ENTEN VERDEN BEHAGER OS ELLER EY, DET ER OS ALT NOK, AT VI BEHAGE GUD.

Dette haver dend Velædle nu Sal. Mand ald sin Levnets Tiid lagt Vind paa. Som hand ved NAADE-KALDET i Christo vaar HER SALIG I HAABET, saa er hand nu oversat ibant de Udvalde, der efter NAADE-VALLET allerede nyde SALIGHEDEN I HÆNDERNE. Her bar hand i et HELLIGT LIV GUD og hans Himmel om med sig, nu har GUD, ved en SALIG DØD, ladet hans Siæl indbære til sig, og indhimled dend i sit Rige. De Foodspoor hand i et priseligt Levnet viiste efter sig, mens hand gik i Verden, staar hans Effterlatte Børns Fødder kiendeligen udi, at som hand effterfuldte Christi, saa træde de i samme Fodspoer, at de arte deris Fader i Dyd og Guds-Frygt. De triin hand i en trøstefuld Død viiste, der hand gik i Himmelen, maa vel alle vores Fødder settes udi, som paa Jacobs Himmel-Stige. MIN SLÆL DØE DE OPRIGTIGES

DØD, OG MIT ENDELIGT BLIVE SOM DERES.

Levet haver hand iblant os, saa hand ikke kand døe; der er UDØDELIGHED I DYDEN. Død er hand fra os, at hand kunde leve hos GUD ævindeligen, hans Haab vaar fuldt af Udødelighed. Propheten saae paa Templens Dør PALMER OG CHERUBIM. PALMER OG SEYER fulgte med denne Sal. Mand TIL GRAVENS DØR, THI HAND OVERVANDT SYND OG SATAN. CHERUBIM OG ENGLE TOG IMOD HANNEM, PAA SIÆLENS VEGNE, VED HIMLENS PORT, OG INDLEDSAGED DEND I SIN HERRENS GLÆDE. Give GUD vi alle motte være flittige, hvad enten vi ere hjemme eller fremmede, at være hannem velbehagelige, at vort Lives sidste Ende motte tilføre os dend Forløssning og frelse, fra Verdens Fortrød og Møye, som vi vente, og dend Forklaring og Glands i Guds Rige, som vi haabe, med et Liv der faar aldrig Ende. Der til skal Enochs Exempel vejlede os i Texten, som beskrives os af tvende Ting:

Det Exemplarekse Liv hand beslittede sig paa i Verden, ENOCH VANDREDE MED GUD. 2. Dend Mirakelviise Afskeed GUD værdiget hannem af Verden,

OG HAND VAAR IKKE MERE, THI GUD TOG HANNEM.

I det første Stykke see vi GUDS TABERNAKEL HOS HELGENE, HVOR HAND BOOR.

I det andet Stykke, HELGENES TILFLUGT OG FRISTAD HOS GUD, HVOR DE BLIVER.

GUD af Høye velsigne og Lyksaliggjøre dette vort Fortsæt, til Nafns Ære, Amen.

Kilde

Det Kongelige Bibliotek

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Barokken, Begravelsestale, Ligprædiken, Mindetale, Prædiken, Prædikener fra 1600-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/thomas-kingos-ligpraediken-over-jacob-birkerod>